

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VIII. Tres aliæ rationes breviter expenduntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

ARTICULUS VIII.

Tres alie rationes breviter expendantur.

aquas de petra fluxit, tibi sanguis est Christo. Illos ad A horam aqua satiavit, te sanguis diluit in aeternum. Iudas bibit & sitit, tu cum biberis, sitire non poteris; illud in umbra, hoc in veritate. Et libro 4. de sacramentis capite 4. Magnum quidem (inquit) & venerabile, quod Manna Iudaeis pluit de caelo, sed intellige quid est amplius, Manna de caelo, an corpus Christi, utique qui est author caeli? Deinde Manna qui manducavit, mortuus est? qui manducaverit hoc corpus, fiet ei remissio peccatorum, & non morietur in aeternum. Similia docet Salvianus libro 2. ad Ecclesiam, his verbis: Iudaei quippe habebant quondam umbram, nos veritatem: Iudaei Manna manducaverunt, nos Christum: Iudaei carnes avium, nos corpus Dei: Iudaei pruinam caeli, nos Deum caeli.

Respondent primo Haeretici, apud Bellarminum libro 1. de Eucharistia cap. 4. discrimen fidelium novi testamenti ab antiquis esse in eo situm, quod fidelibus novae legis detur signum sensibile repraesentans clarius corpus Christi, puta cum verbis, quibus non constabant sacramenta veteris testamenti.

Sed haec solutio facile refellitur, tum quia Manna & Agnus paschalis longè melius & clarius repraesentabant corpus Christi, ut articulo precedenti ostensum est: tum etiam, quia cum Christus panem à se dandū præfert manna, non in eo præfert, quod panis à se dandus, repraesentet clarius corpus suum, quam manna; sed in eo præfert, quod manna erat tantum manna, at panis quem daturus erat, est ejus caro.

Respondent secundo, Christum loco citato solum velle, quod fideles veteris testamenti non manducaverunt carnem suam, ut panem caelestem, vi legis, & ministerio Moysis; at non negare, quin eam manducaverint dono Patris caelestis, & suo.

Sed hoc etiam effugium facile potest confutari: Nam si Christus nihil aliud voluisset dicere, quam viventes sub veteri testamento non manducasse panem Caelestem, vi legis præcisè, Christus esset locutus tantum de illis qui non habuerunt tunc fidem vivam, per quam participarent promissionibus Christi, & ejus benedictionibus, sed haeserunt tantum in signis exterioribus, & in vi materiali legis; illi enim soli non manducaverunt per fidem Christum, ut panem caelestem: At Christus loquitur de omnibus fidelibus veteris testamenti, ait enim, universaliter: Patres vestri manducaverunt manna, & mortui sunt, qui manducat hunc panem, vivet in aeternum. Ergo Christus asserit Patres veteris testamenti, etiam fide vivā, præditos, non manducasse corpus suum, quemadmodum nos illud in lege nova manducamus: Ergo illud manducamus aliter quam fide, vel quam in signo, cum Patres veteris testamenti illud per fidem & in signo spiritualiter manducaverint, ut disertè docet Augustinus Tractatu 26. in Joan. his verbis: Manducavit manna & Moyses, manducavit manna & Aaron, manducavit manna & Phinees, manducaverunt ibi multi, qui Domino placuerunt, & mortui non sunt. Quare? Quia visibilem cibum spiritualiter intellexerunt, spiritualiter esurierunt, spiritualiter gustaverunt, ut spiritualiter satiarentur. Quare obstupuit Princeps Wirtembergensis, cum audivit à Beza in colloquio Monpelgattensi, non alio modo nos uniri carni Christi per Eucharistiam, quam Patres antiquos per manna, id est spiritualiter, & per solam fidem.

Prima sumitur ex alijs mysterijs nostrae fidei, quae admittuntur ab Haeticis, nimirum mysterio Trinitatis, Incarnationis & Resurrectionis: ex his enim tribus mysterijs breviter ostendendum est, in Eucharistia mysterio, non creditur ab Orthodoxis, nullam prorsus inveniendi repugnantiam, ut causantur haeretici, subinde immerito ejus existentiam negare, cum, supposita illius possibilitate, illud Dei bonitatem summo quo prosequitur homines amon, & convenientissimum, nec sit indecens ejus institutum, ut ex solutione argumentorum patet. Sic ergo potest argumentum proponi. Si esse impossibile Christum, verè, realiter, & substantialiter sub speciebus Eucharisticis existeret, hoc repugnaret ex eo quod mutata tota substantia panis & vini in corpus & sanguinem Christi, accidentia panis & vini remaneret, ne subiecto; vel ex eo quod totum corpus Christi contineretur sub minima quantitate, non occupans locum, sed modo indivisibili sub speciebus existens; vel denique ex eo quod corpus Christi remanens in caelo, esset tamen simul in pluribus alijs & distantibus locis: Sed in nullis istorum trium est repugnantia, vel implicatio. Ergo Christum verè, realiter, & substantialiter sub speciebus Eucharisticis existeret, nulla ex parte repugnat. Major patet, haec enim tria detaxat in isto sacramento videntur repugnantia involvere. Minor verò probatur, quantum ad singulas partes. Et in primis quod non repugnet ex primo capite, ostenditur ex mysterio Incarnationis: Non minus enim est de ratione substantiae, & naturae completa, per se subsistere, & propria substantia terminari, quam de ratione accidentis, alicui subiecto inherere: Ergo si non obstat quod substantia ex natura sua potest per se subsistere, nihilominus virtute divina humanitas Christi sustentatur in alieno supposito, scilicet in supposito Verbi Divini: ita ut versā, licet natura accidentis sit substantia inherere, illudque ex sua natura exigit ab aliquo subiecto fulciri & sustentari, poterit tamen supernaturaliter, & de potentia Dei extraordinaria, per se subsistere, sive existeret, ab eo quod sustentetur ab ulla substantia.

Quod verò ex secundo capite (ex eo nimirum quod corpus Christi sub minima quantitate, & modo indivisibili sub speciebus Eucharisticis contineatur) nullam mysterium Eucharistiae involvat repugnantiam, colligitur ex eodem Incarnationis mysterio, in quo Verbum Divinum immensitatem suam parvulo corpulculo quasi inclusit, sicut Eliseus corpus suum corpori parvuli aptavit, ut vivificaret illud: cur ergo non poterit similiter corpus Christi, cum suis dimensionibus, virtute divina redigi ad punctum, & carere extensione locali, praefertim cum occupatio loci sit effectus tantum secundarius quantitatatis, atque adeo extra ejus essentiam: unde Christus, illa claustra Virginis, ex ejus utero prodijt, & clauso lapide egressus est de sepulchro, & clausis januis coenaculi ingressus est.

Demum quod ex tertio capite non repugnet, ex eo nempe quod idem corpus sit in pluribus locis, & sacramentaliter in pluribus hostijs producat.

ducatur, ex mysteriis Trinitatis & Resurrectionis colligitur, cum fide certā credamus, eandem numero naturam subsistere in tribus personis realiter inter se distinctis, & unum & idem individuum in resurrectione generali fore reproduendum.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Magis difficilia sunt, & sensibus repugnantia, tria illa mysteria, quam præsentia realis corporis Christi in Eucharistia: Ergo cum aliunde æquæ expresse habeatur in Scriptura istud, ac habeantur illa, æquæ admitti debet. Consequentia pater, Antecedens verò probatur primò de mysterio Trinitatis, quia quod una natura in tribus personis realiter distinctis existat, mirabilis est, quam quod unum corpus existat in pluribus locis, in uno circumscriptivè, & in aliis sacramentaliter, sive substantialiter; nam hoc corpus cum illis locis nullo modo identificatur, bene tamen natura divina cum tribus personis, realiter inter se distinctis: minùs autem repugnat servare suam unitatem in pluribus locis à se realiter distinctis, quam eandem numero naturam subsistere in tribus personis ei identificatis, & inter se realiter distinctis. Secundò, quoad mysterium Incarnationis: cum enim major sit unio inter substantiam Verbi, & naturam divinam, quam inter locatum & locum, magis incomprehensibile est, quod in Incarnatione per assumptionem humanæ naturæ ad personalitatem Verbi, non confundantur natura divina & natura humana, vel non dividatur hypostasis, quam quod idem corpus Christi sit modo dicto in pluribus locis. Tertiò quantum ad mysterium Resurrectionis, quia magis difficile apparet, quod unum & idem individuum bis fiat, quam quod idem numero corpus sacramentaliter in pluribus hostiis vel producat vel existat; si enim per creationem & resurrectionem bis sit homo, sit duplici actione: si autem sit duplici actione, quomodo est idem homo?

Secunda ratio sumitur ex usu Eucharistiæ, & fundatur in verbis Apostoli 1. ad Corinthios 11. *Qui manducat & bibit indigne, judicium sibi manducat & bibit, non dijudicans corpus Domini.* Ex quibus sic formatur argumentum: Apostolus gravat facilegiò & Deicidio omnes illos qui cum peccati mortalis conscientia recipiunt Eucharistiam, & dicit eos sibi judicium sumere, quia non discernunt corpus Christi. Vel ergo sunt rei illorum criminum, quia revera corpus Christi sumunt indigne; vel quia tractant indigne Eucharistiam, secundum quod est signum & figura corporis Christi: Si primum dicatur, habemus intentum, nempe corpus Christi verè & realiter, & non figurativè tantum contineri in Eucharistia. Secundum verò dici nequit: Primò, quia Manna & Agnus Paschalis in lege veteri erant signum & figura corporis Christi, & tamen nunquam auditum est, eos qui indigne hujusmodi sacramenta recipiebant, fuisse reos Corporis & Sanguinis Christi. Secundò, quia si reverentia erga Eucharistiam secundum quod est figura corporis Christi, reum facit peccati mortalis, sequitur contra doctrinam Adversariorum, quod imaginibus Christi debetur aliquis cultus. Et certè mira est inconstantia Calvinistarum, qui putant se obsequium & honorem Christo & ejus Sanctis præstare, cum eorum imagines demoluntur, & tamen summum facilegiū putant indigne sumere figuram

Tom. V.

A corporis Christi, eò quod injuria tali imagini illata, redundet in eum quem representat.

Hæc ratio illustrari & confirmari potest ex testimoniis SS. Patrum, qui prædicta Apostoli verba ponderantes, aperte docent iis significari, illos qui indigne ad sacram mentis accedunt, gravem ipsi corpori & sanguini Christi irrogare injuriam. Ambrosius in cap. 10. ad Hebræos ait quod hoc peccato conculcatur corpus Domini. Cyprianus serm. de lapsis, quod vis infertur corpori Domini, & ore ac manibus in Dominum delinquitur. Theodoretus in cap. 11. Epistolæ ad Corinth. hæc scribit: Illud autem, reus erit corporis & sanguinis, hoc significat, quod quemadmodum tradidit illum Iudas, ipsi autem insultant Iudæi, ita cum ignominia & dedecore afficiunt, qui sanctissimum ejus corpus immundis manibus accipiunt, & in pollutum os immittunt. Demum Chrysostomus homil. 2. 7. in 1. ad Corinth. hæc habet: Per hoc autem quod frequenter ait, *Corporis & sanguinis Domini*, manifestat quod non sit nudus homo qui immolatur, sed ipse Dominus & factor omnium, ut videlicet per hæc ipsos exterreat.

Tertium argumentum est ad hominem, & sumitur ex doctrina ipsius Calvini: ille enim libro 4. instit. cap. 17. §. 10. & 32. docet Eucharistiæ sacramentum esse maximum arcanum Spiritus sancti, incomprehensibile, ac tantum, ut ejus magnitudine animus obruatur. Item in libro de optima ineundæ concordie ratione folio 863. sic ait: *In sacra cena miraculum agnoscimus, quod & naturæ fines, & sensus nostri modum exuperat.* At hæc ineptè dicuntur, si Eucharistia sit tantum figura vel signum corporis Christi; siquidem hoc facillimè capi potest, nec est adeò stupendum, neque in eo ullum apparet miraculum, quod naturæ fines transcendat, & intellectus nostri modum & intelligentiam superet: Ergo sacramentum Eucharistiæ (juxta doctrinæ Calvinii principia) non solum debet esse signum vel figura corporis Christi, sed illud realiter & substantialiter continere; hoc enim est maximum arcanum Spiritus sancti, incomprehensibile, ac tantum, ut ejus magnitudine animus obruatur, & miraculum quod & naturæ fines, & sensus nostri modum exuperat.

ARTICULUS IX.

*Præcluditur aditus solitæ evasioni & fraudi
Hæreticorum,*

Calvinistæ ut vim argumentorum quæ proposuimus declinent, & testimonia Conciliorum & SS. Patrum, quæ supra retulimus, eludant: plerumque afferunt, se omnino credere quod corpus Christi verè & realiter sumatur in Eucharistia. Ita loquitur Calvinus 4. instit. cap. 17. §. 32. ubi habet hæc verba: *In sacra sua cena jubet me Christus sub symbolis panis & vini corpus ac sanguinem suum sumere; non dubito quin & Christus verè porrigat, & ego recipiam.* Et §. 33. Falso (inquit) jactant, quia docemus spirituale esse manducationem, non esse veram & realem. Similia habentur art. 17. Calvinianæ confessionis, ubi sic dicitur: *Præsentiam veram realem Christi Domini confitemur, At illam quam fides nobis offert, non autem quam excogitata docet transubstantiatio.*

Verum hæc responsio, seu potius elusio & fraus hæreticorū, multipliciter confutari potest,

Aa 3

Pri-